

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
XIX СТОЛІТТЯ : ПЕРШІ ДЕСЯТИРІЧЧЯ»**

підготовки бакалавра
освітньої програми середня освіта (українська мова та література)
спеціальності 014 середня освіта
спеціалізації 014.01 середня освіта (українська мова та література)
та освітньої програми українська мова і література
спеціальності 035 філологія
спеціалізації 035.01 українська мова і література

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів з дисципліни "Історія української літератури I половини XIX століття: перші десятиріччя" передбачає:

1. Опрацювання навчальної літератури до кожного практичного заняття.
2. Опрацювання теоретичних питань.
3. Конспектування рекомендованої для самостійного опрацювання літератури.
4. Вивчення поезій напам'ять.

ЗАВДАННЯ І ЗАПИТАННЯ

№ теми	Завдання	Література	Форма контролю
	ПОТОЧНА АТЕСТАЦІЯ № 1		
	<p style="text-align: center;">Вивчити напам'ять :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. І. Котляревський. Уривки з «Енеїди»: (початок, Еней у пеклі). 2. П. Гулак-Артемівський. «Панта Собака» (початок), «Дві пташки в клітці», «Батько та син». 3. Є. Гребінка. «Ведмежий суд», «Будяк да Конопличка», «Ні, мамо, не можна не любати», «Очи черные», «Опять передо мной знакомые поля». 4. Л. Боровиковський. «Моя байка», «Клим», «Молодиця». 5. О. Афанасьєв-Чужбинський. «Осінь». 6. А. Метлинський. «Підземна церква», «В'язонько». 7. М. Костомаров. «Брат з сестрою» (початок), «Зірочка». 8. В. Забіла. «Не щибечи, соловейку», «Гуде вітер вельми в полі». 9. М. Петренко. «Чого ти, козаче, чого ти, бурлаче», «Дивлюся на небо та й думку гадаю». 	Художні тексти	Декламування поезій напам'ять
Тема 1.	Скласти план до теми на вибір : «Поняття «нова» українська література та її періодизація»; «Основні закономірності розвитку українського літературного процесу I пол.	1. Бовсунівська Т. Естетична сутність «котляревщини». <i>Історія української естетики першої половини XIX століття</i> . Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2001. С. 107-110.	Письмовий план

	<p>XIX ст.»; «Концепція зображення людини та характер художнього мислення в літературі I пол. XIX ст.».</p> <p>Скласти тези на тему: «Роль періодичних видань в організації літературного життя країни».</p> <p>Підготувати доповідь на тему: «Фольклоризм як визначальна ознака нової української літератури».</p> <p>Виписати із літературознавчого словника-довідника поняття про просвітительський реалізм, сентименталізм, преромантизм, романтизм. Навести приклади.</p>	<p>2. Бовсунівська Т. Утвердження незнищенності нації: «Енеїда» і проблеми етногенезу. <i>Слово і час</i>. 1994. № 9-10. С. 8-11.</p> <p>3. Махінова А. Деконструкція імперського міфу («Енеїда» Вергілія та «Енеїда» І. Котляревського). <i>Слово і час</i>. 2001. № 10. С. 82-83.</p> <p>4. Неборак В. До спроби реінтерпретації «Енеїди» І. Котляревського (<i>Попередні зауваги</i>). <i>Урок української</i>. 2002. № 4. С. 44-45.</p> <p>5. Чамата Н. Метро-ритмічна система поезії Івана Котляревського. <i>Слово і час</i>. 1998. № 9-10. С. 13-16.</p> <p>6. Дмитренко М. Міфологічна школа в українській фольклористиці. <i>Дивослово</i>. 2005. № 7. С. 61-62.</p>	
<p>Тема 2.</p>	<p>Знайти риси бурлеску у творах: «Енеїда» І. Котляревського, байка «Пан та Собака» П. Гулака-Артемівського.</p> <p>Написати тези.</p> <p>Законспектувати статтю Н. Зінченко «Спогади про І. Котляревського» (<i>Рідний край</i>. № 2. 2003. С. 89-93).</p>	<p>1. Зінченко Н. Спогади про І. Котляревського. <i>Рідний край. Науковий публіцистичний альманах</i>. 2003. № 2 (9). С. 89-93.</p> <p>2. Кучинський Д. «Де ж справжня «Наталка Полтавка». <i>Київська старовина</i>. 1994. № 5. С. 98-99.</p>	<p>Тези, конспект</p>
<p>Тема 3.</p>	<p>Розкрити тему: «Ода І. Котляревського «Пісня на Новий 1805 год пану нашому і батьку князю Олексію Борисовичу Куракіну».</p> <p>Пояснити моменти, спільні з «Енеїдою».</p> <p>Скласти тези статті Л. Мороз «Класицизм і драматургія І. Котляревського».</p> <p>Пояснити, чому бурлеск в українській поезії був однією з найпродуктивніших стильових течій?</p>	<p>1. Нахлік Є. Творчість Івана Котляревського: Замовчувані інтерпретації. Дискусійні проблеми. Спроба нового прочитання (з погляду літературних напрямів і течій). Львів: Олір, 1994. 68 с.</p> <p>2. Задорожна С. Пісенно-обрядовий матеріал в ідейно-художній системі «Наталки Полтавки» І. Котляревського. <i>Українська мова і література в школі</i>. 1984. № 12. С. 18-24.</p>	<p>Доповідь, оформлена відповідно вимог, тези</p>

	Як ставився І. Котляревський до запорожців і Запорозької Січі?		
Тема 4.	Пояснити, чому Т. Шевченко, характеризуючи еволюцію ідейно-естетичних поглядів П. Гулака-Артемівського, до творчості якого у 20-х рр. ставився прихильно, у Передмові до «Кобзаря» 1847 р. з осудом писав: «Гулак-Артемівський хоть чув (народну мову – Б. Деркач), так забув, бо в пани постригся». Охарактеризувати типи байок і балади. Навести приклади.	1. Павлюк М. Гулак-Артемівський П. З погляду текстології. <i>Слово і час</i> . 1990. № 1. С. 45-51. 2. Єременко О. Українська балада XIX століття (історія жанру). Суми: Мрія-1, 2004. С. 50-51; 65-68.	Тези
Тема 5.	Скласифікувати байки Є. Гребінки	1. Гончар О. На ґрунті народного життя і народної творчості (До 170-ти річчя з дня народження Є. Гребінки). <i>Українська мова та література в школі</i> . 1982. № 2. С. 51-59. 2. Ковалець Л. У Петербурзі він був українцем: Є. Гребінка у пошуках свого хреста і своєї слави. <i>Дивослово</i> . 2000. № 6. С. 7-8. 3. Литвин М. З когорти класиків (До 170-ти річчя з дня народження Є. Гребінки). <i>Українська мова та література в школі</i> . 1982. № 2. С. 66-69. 4. Брайко О. Роман Є. Гребінки «Доктор» як соціальний наратив: текст та інтертекст. <i>Слово і час</i> . 2005. № 3. С. 51-64.	Письмове обґрунтування
Тема 6.	Підготувати письмово відповіді на запитання: автор про роль освіти і виховання; розпад родини як моделі суспільства; еволюція творчого методу у романі Г. Квітки-Основ'яненка «Пан Халявський»; використання досвіду М. Гоголя.	1. Зубков С. Він написав «Марусю». <i>Григорій Квітка-Основ'яненко: Життя і творчість</i> . Київ: Дніпро, 1978. С. 175-215. 2. Кравченко В., Зубець Н. Ретроспекція Вітчизняної війни в повісті Г. Квітки-Основ'яненка «1812 год в провинції». <i>Вісник Луганського</i>	Конспект

		<p>національного університету імені Тараса Шевченка. 2013. № 4. С. 70-76.</p> <p>3. Кравченко В., Кисель О. Г. Квітка-Основ'яненко писав повість «Ганнуся» «для слави слобожан». <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»</i>. Вип. 63. № 989. 2011. С. 25-29.</p>	
Тема 7.	Дати відповідь : яке місце посідають повісті Г. Квітки-Основ'яненка в контексті європейського сентименталізму?	<p>1. Ліпінська О. Повісті Г. Квітки-Основ'яненка в контексті європейського сентименталізму. <i>Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр.</i> Вип. 8. Київ : Твім інтер, 2001. С. 291-296.</p> <p>2. Чалий Д. Г. Ф. Квітка-Основ'яненко (Творчість). Київ : Художня література, 1962. С. 154-178.</p>	Письмове обґрунтування
Тема 8.	Написати тези : «Функції комічного у творчості Г. Квітки-Основ'яненка»	Дмитренко Т. Функції комічного у творчості Г. Квітки-Основ'яненка. <i>Радянське літературознавство</i> . 1986. № 10. С. 50.	Тези
Тема 9.	Образи трьох поколінь у романі «Пан Халявський» (на прикладі роману).	<p>1. Бабич Н. Средства воплощения авторского замысла в романе Г. Квитки-Основяненко «Пан Халявський». <i>Вопросы русской литературы : сб. науч. тр.</i> Львов : Изд-во при ЛГУ, 1989. Вып. 2 (54). С. 88-95.</p> <p>2. Зубков С. Пани Халявські та інші. <i>Григорій Квітка-Основ'яненко : Життя і творчість</i>. Київ : Дніпро, 1978. С. 252-283.</p>	
	ПОТОЧНА АТЕСТАЦІЯ № 2		
Тема 10.	На підставі концепції особистості, розуміння естетичного ідеалу, природи і мети художньої творчості, головних рис поетики історичної літератури умовно виділяють	1. Балада – емблематичний жанр українського романизму. <i>Історія української літератури першої половини XIX століття : навчальний посібник / за ред. Кравченко В. О., Єременко О. Р.</i>	Письмовий звіт

	<p>чотири тематично-стильові течії романтизму : фольклорно-побутову, фольклорно-історичну, громадянську, психологічно-особистісну.</p> <p>Охарактеризувати кожну з них. Які основні засади українського романтизму? Відповідь ілюструйте конкретними прикладами.</p>	<p>Запоріжжя : ЗНУ, 2008. С. 40-61.</p> <p>2. Бовсунівська Т. Парадокси романтичного історизму. <i>Вітчизна</i>. 1997. № 3-4. С. 110-116.</p> <p>3. Бовсунівська Т. Український романтизм у дисонансах нашої мови. <i>Українська мова та література</i>. 1997. Ч. 14 (30). С. 4.</p> <p>4. Вервес Г. Український романтизм і деякі питання теорії літературних взаємин. <i>Радянське літературознавство</i>. 1973. № 7. С. 57-65.</p> <p>5. Комаринець Т. Ідейно-естетичні основи українського романтизму : проблема національного й інтернаціонального. Львів : Вища школа, 1983. 224 с.</p>	
Тема 11.	<p>1. Назвати балади П. Білецького-Носенка.</p> <p>2. Порівняти поему «Горпинина, чи Вхоплена Прозерпина» П. Білецького-Носенка та «Енеїду» І. Котляревського.</p> <p>3. Підготувати план теми : «Романтична проза М. Устияновича : новела «Мість верховинця», «Страсний четвер»</p>	<p>1. Бурмака В. П. Білецький-Носенко – напівзабутий піонер відродження. <i>Березіль</i>. 1995. № 5-6. С. 157-159.</p> <p>2. Деркач Б. П. Білецький-Носенко (Про українського поета прозаїка). <i>Радянське літературознавство</i>. 1972. № 7. С. 67-80.</p> <p>3. Кравченко В., Попович С. Трансформація образу морської русалки у баладах поетів ХІХ століття. <i>Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / гол. ред. В. А. Зарва</i>. Бердянськ : БДПУ, 2011. Вип. ХХІV. Ч. 3. С. 300-308.</p> <p>4. Німчук В. Перший великий словник української мови Павла Білецького-Носенка. <i>Словник української мови</i>. Київ : Дніпро,</p>	Конспект , план

		1996. 234 с.	
Тема 12.	Скласти десять питань до творчості А. Метлинського.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зленко Г. Коли помер Амвросій Метлинський? <i>Слово і час</i>. 1990. № 1. С. 60-62. 2. Зленко Г. Постріл Амвросія Метлинського. <i>Березіль</i>. 1998. № 7-8. С. 60-62. 3. Свириденко О. А. Метлинський як теоретик літератури. <i>Вісник ЗДУ. Філологічні науки</i>. 2001. № 2. С. 107-109. 4. Скрипник І. А. Метлинський. <i>Матеріали до вивчення історії української літератури : у 5-ти т. – Т. 2 : Література I пол. XIX ст.</i> Київ : Радянська школа, 1961. С. 302-312. 	Письмові запитання
Тема 13.	Прочитати «Автобіографію» М. Костомарова. Систематизувати біографічний матеріал, використовуючи навчальні підручники та посібники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров В. Аліна й Костомаров. <i>Зайцев П. Перше кохання Шевченка. Петров В. Романи Куліша. Аліна й Костомаров.</i> Київ : Україна, 1994. С. 195-316. 2. Козачок Я. Художньо-стильові особливості романтичної творчості Миколи Костомарова Харківського періоду. <i>Рідний край. Науковий публіцистичний художньо-літ. альманах</i>. 2003. № 2 (9). С. 105-113. 3. Пільгук І. М. Костомаров (До 150-ти річчя з дня народження). <i>Українська мова і література в школі</i>. 1967. № 5. С. 92-94. 4. Буторіна Н. Український аспект літературознавчих студій М. Костомарова. <i>Дивослово</i>. 2005. № 7. С. 56-59. 	Укласти таблицю
Тема 14.	Дати відповіді на питання, обґрунтувати : <ol style="list-style-type: none"> 1. Ким був В. Забіла за фахом? 2. Що єднало Т. Шевченка і В. Забілу? 3. Що «розбило» серце В. Забіли? 4. Поясніть назву збірки 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Даренська Т. Михайло Петренко і Тарас Шевченко. Паралелі основних світоглядно-поетичних тем (До 185-ти річчя від дня народження М. Петренка). <i>Українська мова та література</i>. Ч. 9 (265). 2002. С. 4-5. 	

	<p>В. Забіли «Співи крізь сльози»?</p> <p>5. Хто і в якому році видав повну збірку В. Забіли «Співи крізь сльози»?</p> <p>6. Порівняйте українські романи М. Петренка, В. Забіли з російськими романами Є. Гребінки. Що спільного в цих творах?</p> <p>7. Назвіть поезії М. Петренка, що стали народними піснями?</p> <p>8. Пояснити різницю між жанрами : пісня, романс, балада, думка, поема.</p>	<p>2. Деко О. До біографії Віктора Забіли. <i>Радянське літературознавство</i>, 1969. № 6. С. 71-74.</p> <p>3. Франко І. До біографії та характеристики В. Забіли. <i>Франко І. Зібр. тв. : у 50-ти т. Т. 37 : Літературно-критичні праці (1906-1908)</i>. Київ : Наукова думка, 1982. С. 53-60.</p>	
Тема 15.	<p>На прикладах творчості й життя представників «Руської трійці» пояснити, як письменники-просвітителі боролися за права української літературної мови?</p>	<p>1. Горак Я. Родина І. Вагилевича : До 160-ти річчя виходу «Русалки Дністрової». <i>Дзвін</i>. 1997. № 7. С. 126-128.</p> <p>2. Гречанюк С. «Добридень, падре», або Маркіян Шашкевич : три дороги «Руської трійці». <i>Урок української</i>. 1999. № 9-10. С. 36-43.</p> <p>3. Петраш О. «Руська трійця» : М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький та їхні літературні послідовники. Київ : Дніпро, 1986. 228 с.</p> <p>4. Франко І. М. Шашкевич і Галицько-руська література. <i>Зібр. тв. : у 50-ти т. Т. 29: Літературно-критичні праці (1893-1895)</i>. Київ : Наукова думка, 1981. С. 249-258.</p>	Письмова робота
Тема 16.	<p>Підготувати запитання до теми : «Гоголівська концепція мистецтва й історії України». «Особливості «малоросійської прози» М. Гоголя». Порівняти творчу манеру письма Г. Квітки-Основ'яненка, М. Гоголя, Є. Гребінки.</p>	<p>1. Камінчук А. Таємниця Гоголя : Колаж-есеї. <i>Київ</i>. 1998. № 11-12. С. 111-132.</p> <p>2. Пимонова О. Смешное и страшное в «Вечерах...» Н. Гоголя. <i>Література в школі</i>. 1998. № 3. С. 75.</p> <p>3. Покальчук Ю. Микола Гоголь : подвійне коло оточення. <i>Слово і час</i>. 1995. № 9-10. С. 51-54.</p> <p>4. Горбач Н. Нереалізована мрія.</p>	

		<p><i>Дзвін.</i> Ч. 2. 2004. С. 127-132.</p> <p>5. Луцький Ю. Страдництво Миколи Гоголя, знаного також як Ніколас Гоголь. Київ : Знання України, 2002. 123 с.</p>	
Всього	Спеціальність 014 «Середня освіта»: Спеціальність 035 «Філологія»:		72 години 44 години

VI. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

1. Написати романтичну баладу.
2. Написати анотацію до статті Наталії Зінченко "Спогади про І.Котляревського" // Рідний край. – 2003. – № 2. – С. 89-93.
3. Законспектувати статтю Лариси Мороз "Класицизм і драматургія Івана Котляревського".
4. Підготувати реферати на теми: "Г.Квітка-Основ'яненко – драматург"; "Ніжинська гімназія вищих наук (1825-1831)"; "Є.Гребінка про Запорожжя і Запорозьку Січ"; "Поява професійного театру та початки нової української драматургії".
5. Розробити методику проведення лекції-концерту на тему: "Я українка" (за творами І.Котляревського, Г.Квітки-Основ'яненка).
6. Виписати із літературознавчого словника-довідника поняття про просвітительський реалізм, сентименталізм, преромантизм, романтизм і пояснити, навести приклади.
7. Охарактеризувати творчість продовжувачів та послідовників "Руської трійці".
8. Дати короткий огляд творчості О.Афанасьєва-Чужбинського.
9. Схарактеризувати стан періодики та видавничої справи в Західній Україні I пол. XIX ст.?